

Kyberšikana

Příběh

Kateřinu a Markétu z osmého ročníku napadlo, že si udělají legraci ze své spolužačky. Domluvily se, že si společně založí falešný profil chlapce a budou se z něj snažit spolužačku pozvat na rande. Ve chvíli, kdy mělo dojít k uvedené schůzce, napsaly místo toho spolužačce urážlivé zprávy a pak profil smazaly.

Kateřině a Markétě ani toto nestačilo a začaly pak spolužačku vydírat s tím, že pokud jim nevyhoví, tak všem řeknou, jak se nechala napálit. Postupně se jejich útoky stupňovaly, dokud si toho nevyšimli rodiče poškozené dívky. Ti začali situaci okamžitě řešit jak s vedením školy, tak s rodiči útočících dívek. Oběť nakonec skončila v péči psychologa.

Kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako zneužití informačních komunikačních technologií, zejména pak mobilních telefonů a internetu, s cílem poškozenému opakovaně ubližovat, které na něj má dlouhodobý negativní dopad. Jedná se o situaci, kdy se oběť cítí takovýmto jednáním dlouhodobě poškozována. Takové jednání se zpravidla **stupňuje**.

Kyberšikana se zčásti propojuje s klasickou šikanou ve fyzickém světě. **Je však potřebné ji odlišit od jednorázového útoku! Skutečnou kyberšikanu zažívá 8–10 % dětí.**

41,29 %

děti a mladistvých se v roce 2018 setkala s nějakou formou kyberšikany

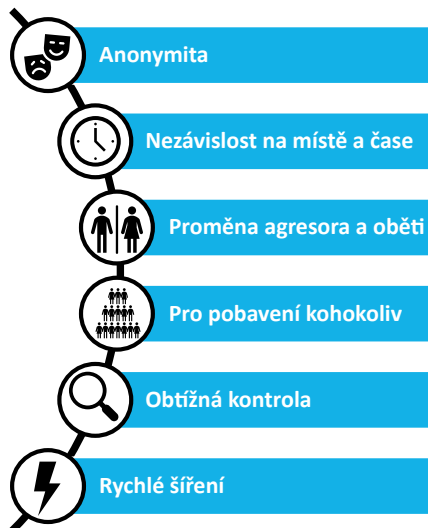
Četnost pachatelů kyberšikany nebo jiných forem agrese vůči dětem

Zdroj: České děti v kybersvětě, Projekt E-bezpečí 2019

Specifika kyberšikany

- přestože útočníci v kyberprostoru spoléhají na svou anonymitu, jsou ve většině případů útočníky spolužáci
- útočník nemusí nutně znát svoji oběť osobně – šikanovat může kohokoliv, kdykoliv a kdekoliv
- nové místo a čas útoků – útoky mohou probíhat v jakoukoliv denní dobu a z jakéhokoliv místa
- odlišné chování lidí v online prostředí a tím i nový profil útočníků a obětí; kyberprostor dává útočníkovi pocit bezpečí; díky tomu může útočit i jedinec, který by v reálném světě neměl fyzickou převahu
- kyberšikana se šíří i pomocí publika, které může sdílet příspěvky, obrázky, videa a další materiály
- rozpoznání oběti kyberšikany je složitější, oběť může mít tendenci dopad útoků bagatelizovat (stejně tak útočník)
- kyberšikana může být i neúmyslná

Formy kyberšikany

Právní přesah

Kyberšikana je velmi problematický rizikový jev a velmi záleží na tom, co je přesně jejím obsahem, kdo je útočníkem a kdo obětí. V současné době se může kyberšikana promítnout do celé řady ustanovení trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů):

- § 144 Účast na sebevraždě
- § 175 Vydírání
- § 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji
- § 181 Poškození cizích práv
- § 184 Pomluva
- § 191 Šíření pornografie
- § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií
- § 209 Podvod
- § 230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací

Pro školy existuje následující metodické doporučení, kde je popsán postup, jak by se měla škola zachovat při řešení kyberšikany:

Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept Příloha č. 7: Kyberšikana a další formy kybernetické agrese. Olomouc: Centrum PRVoK PdF UP Olomouc, 2017.

Formy kybernetické agrese, se kterými se děti setkaly (2018)

Zdroj: České děti v kybersvětě, Projekt E-bezpečí 2019

Prevence

- respektovat ostatní uživatele v online prostředí
- otevřeně komunikovat o všem, co koho trápí – s výchovnou autoritou (rodičem, učitelem...)
- informovat se a vzdělávat se o aktuálních rizikových jevech ve školním i rodinném prostředí
- vždy se seznámit s registračními podmínkami a pravidly jednotlivých online služeb, zejména sociálních sítí
- kontakty v online prostředí navazovat obezřetně a nedůvěřovat všem
- nesdělovat nikomu své citlivé ani osobní informace (adresy, hesla k účtům apod.)
- nepřipojovat se k nepřiměřeným projevům – provokování, ponižování, pomlouvání – a podobné projevy nahlašovat
- v případě dlouhodobějšího stupňujícího se obtěžování vyhledat pomoc

Často kladené otázky, doporučení, úkoly a zdroje

FAQ: Jaký je rozdíl mezi kyberšikanou a jednorázovým útokem?

Často je zaměňováno, co opravdu kyberšikanou je, a co nikoliv. Pro to, aby dané jednání mohlo být označeno jako kyberšikana, je třeba, aby naplňovalo celou řadu náležitostí – především pak opakovanost útoků, stupňování intenzity a délku trvání. Případ, kdy přijde oběti jedna urážlivá zpráva od útočníka, nelze považovat za kyberšikanu, ale jedná se pouze o jednorázový akt agrese. Je však namístě zdůraznit, že kyberútokem i kyberšikana může začít.

FAQ: Co je HappySlapping?

Z anglického překladu veselé fackování. Jedná se o předem naplánované fyzické napadení nic netušící oběti, které je natočeno zpravidla na mobilní telefon nebo jiné záznamové zařízení. Záznam je poté zveřejněn na internetu, případně dále šířen.

Úkol: Videá o kyberšikaně

Na internetu naleznete celou řadu videí o kyberšikaně – at již založených na skutečných událostech nebo skutečností alespoň inspirovaných.

- [Kyberšikana – Nová škola](#)
- [Kyberšikana – Bezpečně v kyberprostoru](#)
- [Nenech si to pro sebe](#)

Zdroje

České děti v kybersvětě (2019) – E-Bezpečí. Projekt E-bezpečí – E-Bezpečí [online]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/veda-a-vyzkum/ceske-deti-v-kybersvete-2019>

Česká školní inspekce ČR – Tematická zpráva – Prevence a řešení šikany a dalších projevů rizikového chování ve školách. Česká školní inspekce ČR – Home [online] [cit. 26.03.2020]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Prevence-a-reseni-sikany-a-dalsic?fbclid=IwAR0bgxONfIT9Gn-lltOT2nAdpEHtJgaCcf2SJpesS3zAeMHoofZXIPQtWxw>

Další formy kyberšikany – INTERNETEM BEZPEČNĚ. INTERNETEM BEZPEČNĚ – Užívejme internet bezpečnějším způsobem [online] [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/rizika-online-komunikace/kybersikana/dalsi-formy-kybersikany/>

Nebud' obětí! | Rizika internetu a komunikačních technologií. Nebud' obětí! | Rizika internetu a komunikačních technologií [online] [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: <http://www.nebudobet.cz/?cat=kybersikana&page=nasledky-kybersikany>

PREVENCE – Kyberšikana – Policie České republiky. Úvodní strana – Policie České republiky [online] [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prevence-kybersikana.aspx>

Specifické formy kyberšikany spojené s hraním online her – E-Bezpečí. Projekt E-bezpečí – E-Bezpečí [online]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1258>

Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept Příloha č. 7: Kyberšikana a další formy kybernetické agrese. Olomouc: Centrum PRVoK Pdf UP Olomouc, 2017.